

Laier på konfrontationer .. Den Frie Udstillings bygning .. 6 juni 2013

Ved Gorm Spaabæk

Hver tid finder....bestemmer og italesætter sine egen dagsorden

Rafael..... der i midten af attehundredtallet passede til den Engelske landadels kunstmag..... I modsætning til Goya og Rembrandt der slet ikke var til stede,,,,,, i den tids kunst begreb.

Så kom nye maskiner der producerede en oliefarve hurtigere, bedre og billigere..... Skabte en helt ny form for maleri.... og ud af det.... voksede en måde tænke kunst på Hvor Goya og Rembrandt passede ind . Rafael derimod Faldt derimod næsten ud i den kunstneriske diskussion.

Siden har farven... som begreb.....været dominant ... i almen opfattelsen af.... hvad kunst er.

I Anton Laiers værk møder man også farvens diskussion... men det er ikke det vigtigsteI stedet optræder en lang en række andre ...diskussioner... der i langt højere grad... har sat dagsorden... i de sidste mange år .

Eks.... det religiøse kontra det sekulære..... En diskussion der har udviklet sig fra Cimabue og Giotto.... og udfordret kirke og samfundets syn på altingog på det religiøse ..

Her er løbende dømt autodafe..... Som da Fillippi Lippi tilbage i 1440 fyrrerne udfordrede kirken ved at portrættere sin koneog sit lille barn som Jomfru Maria og det lille Jesusbarn.

I vor tid kulminerende ,,,,,,,,,, med den måde dansk lovgivning blev vredet af led,,,,,, i 70 erne.... da Jens Jørgen Thorsens Jesusfilm blev forbudt.

Forløbet omkring Jens Jørgen Thorsens filmog sagen om Muhammed tegninger.... er sammenlignelige.

At overskride grænsen mellem kunst og virkelighed.....At vise den religiøse figur i sin samtid og... den samme diskussion ...man møder i Laiers Christus figur ..fra 1937

En ...meget.... død mand på et kors..... I modsætning til at se Christus ” som et guldsmykke mellem en nonnes jomfruelige bryster ” Som Kaj Munk formulerede det i diskussionen om Laiers krucifiks,,,,, i slutningen af trediverne.

Eller Laiers materiale og medie valg Udfra det forhåndenværende søms princip..... hvor han bruger de materialer han har.

I Laiers tilfælde..... cement fra Aalborg Portland og ler der blev brændt på lokale teglværk.

Eller Laiers maleri,,,,, der er malet i nøjsomhedens palet..... I laiers økonomi er farvetuber dyre ,,,,og der er ikke intægter..... Så bruger man butikkens billigste farver, istedet for de dyre.

Okker (blev) forfinet og udviklet til at lyse som både gul og guld .. og kraplak som rød Røddokker og umbra ligedan..... og jordfarver og andre tarvelige farver... blev spændt til det yderste. I Laiers maleri, med en stor koloristisk fornemmelse.

Det er farver..... der ikke kan gengis i en moderne trykkeri proces. I et moderne trykkeri har man ... (bare) fire farver. Man farveseparerer på en PC . og trykker på en knap .

Det er karakteristisk, for laiers farvebrug,,,, , at han ikke bruger de rene farver..... De dyre farver i butikken ... Og dem holder han sig fra .

Per Kirkeby beskriver i tidskriftet A+B (1970) hvorledes at han midt i tresserne cykler forbi Hjallerup. Her oplever han Laier performe , ser de store monumenter i haven. Mængderne af portrætter i kælderen og malerierne i stuen.

Laier ramte tressernes materiale.... og avantgarde diskussion.Således er han ofte ide/begrebs kommunikerende i sine titler..... Eller i de religiøse opstillinger.... der har underliggende historier udtrykt i..... at de implicerede figurer er ,,,,, forsynet med berømte personers portrætter .

Eller brug af uventede materialer..... såsom cementder blev hældt i svinetarme,,,, og lagt i Judas sprængte bug.... (i 1937)....Og penge i Gangbart kroner og ører .. i gangbart mønt.... lagt i judas hånd

Og inde i Kristus krop....af cement blev der sat ... en kagedåsemed den tids aviser..... Det er her det sker ...Yes !!!!... Kristus i Hjallerup.

Sammenligneligt med Dario Fos revitalisering af det middelalderlige gade teater..... I stykket ” Mistero Buffo” Hvor Pave Bonifacius den 8.... smider Kristus ud af sit religiøse optog ,.. Kristus er ... Beskidt ... laser, forpint og stinker af sine pinsler .

I laiers panoptikon ses Aalborgs biskop Oldenburg med en hundehale ..Kirkeminister Bodil Koch i bikini og med en pengepose Og lange opremsende titler , der fortæller historier i sig selv ...

Ide kommunikerende i sine begreberNed i tressernes diskussion..... Som i Addi Købkes rebus billeder.... filmen om en cigarets tid og den humor og udvikling i kommunikation... i ordbilleder ... der sker her

Og Laiers grisemonument.....hvor Laier i sine omvisninger
.....(performance hedder det nu)... hælder vand i et hul ovenpå på den
store gris og vandet pisser bagud på kirkeminister Hermansen Der
står bagved grisen..... i en gestik.... jeg helst ikke vil beskrive her .

Måske er det rekommandøren fra Hjallerup marked der udtrykker sig her
..... Eller måske rettere ,, i højere grad ...en krigs humor.... Den slagne,,,,
den sårede har altid svaret igen....med humor..... Overlevet i det,,,, og
svajerens rappe og skrappe replik,..... her omsat i ...bondelandets kultur.

En Humor og en fortællende tradition .. der kan genkendes i det udvalg....
som kuratorerne på denne udstilling har sat sammen Som f.eks.
Storm P og Claus Ejner selv

Laiers humor er ikke sart..... Som f.eks i beskrivelsen Provst Hindsholm,
der fik den uriaspost at læse præstesagens irettesættelse op i Hjallerup
kirke Han sidder ikklædt sit ornat, foran og ...overskrævs... på Laiers
gris.

Og blev i Laiers omvisning konsekventomtalt som Pastor Hingstholm
... Så er det ligesom sagt

Mange af de fortalte historier, er nu gået tabt De var utallige og de
levede i en fortalt tradition og er ikke blevet skrevet ned og lagt fast ...

Som historikeren Søren Mørch argumenterer for i sit værk.... om det
moderne... ændrer et litterært indhold sig..... når det bliver skrevet ned.

Fastlægges.... i modsætning til den fortalte tradition.... der holder sproget
levende og udvikler og opdaterer de anvendte begreber i takt med....
at sprog... og begreber .. ændrer sig .

Det kan også ses som en del af baggrunden for.... at dette materiale ikke i højere grad.... har været brugt i udviklingen af det Nordjyske samfund

Hvad ville det f.eksha gjort for de sidste årtiers fundamentalisme diskussion Her blev det sekulære argument brugt til at slå vore tilkommende medborgere oveni hovedet med.

At vi som danskere er sekulære og at vi nærmest altid har været det

Det er noget vrøvl og bygger på noget der i bedste fald er (en) historie løshed..... Religiøs diskussion satte helt op i tresserne dagsorden i dette samfund..... Og er for eksempel baggrunden for at Thorsens film blev forbudt i midten af halvfjerserne..... Her har Laiers diskussion og værk været et savnSom en perspektivering i vor fælles referenceramme.

Kunsthistorikerne og deres kunstmuseer har ikke evnet at samle dette materiale op..... Det er ikke formuleret deres format.... De har ikke skrevet om det Så det eksisterer ikke i den verden.

Derimodhar Laier altid mødt en passioneret interesse hos kunstnerne ... over generationer .. Også selvom ...dette materiale ikke har været tilgængeligt i KBH

Set på den baggrund...., er det temmeligt overvældende at se den række af kunstnere.... der har haft fat i det her....

Få andre kunstnerekan på samme måde... samle interesse,,, fra så vidt forskellige,,,,,og ellers uforenelige lejre,,,, ...i den kunstneriske diskussion.

Helt fra Kaj Munk i Trediverne og halvtredsernes billedkunstnere , såsom Svend Wiig Hansen.... Hvor Laiers maleri og skulptur blev set på KE og mange af den tids kunstnere har været forbi i huset i Hjallerup.

Og i tressernes diskussion med Bjørn Nørgaard, Henrik Have , Peter Laugesen og Finn Thybo Andersen .. Og i min generation Jesper Rasmussen, Lars Kiel Bertelsen og Klaus Kristensen der arbejdede udfra Aarhus Og oppe i halvfemserne og nullerne hvor 4-5 busfulde af akademielever fra KBH , kom forbi på tur, i Jylland .

Ud af disse besøg vokser en helt ny generation af unge kunstnere der åbenbart fører denne passion videre ... nu . Personificeret ved Zven Balslev, der sammen med Claus Ejner har kurateret denne udstilling.

Christus og de store skulpturer står i dag i drivhuset og portrætterne i ler og cement , er i kælderens i Hjallerup.

Til September vil fotografen Trine Søndergaard ud fra dette sted ,,,, udføre et værk til ” Stedets ånd” i Nordjyske stiftstidende

Mængderne af Laiers maleri står på et loft i midtjylland. Og med en enkelt undtagelse, har dette materiale ikke været tilgængeligt, i København, i næsten fyrre år.

KBH

Men hvad er så historien om formidlingen af Laier i København

Efter afskedigelsessagen blev skulpturerne vist på en udstilling på i Frie Udstillings bygning (1938) I den forbindelse blev der trykt et katalogder indeholder en indledning af Anton Laier og med en kort tekst til hver enkelt den række ...af de ældste skulpturer.... der udstilles her.

<http://www.gormspaabaek.dk/laier29.htm>

Plakaten til denne udstilling... blev på grund af sin anstødelige realisme... forbudt af Politimesteren i København. Den bestod af et foto af Laiers blodbestænkede Kristusfigur.

Op i halvtredserne blev eksempler på Laiers værk løbende vist på KE ... I jubilæumsbogen for KE , fra 1990 ses et fotografi af Anton Laier , i færd med at støve cementskulpturen af Tubalkain af

Efter at laiers skulpturhave ,,,, bliver væltet i 1967 ,,,, udstilles 30 skulpturelle arbejder (herunder krucifikset) på Charlottenborgs forårsudstilling.

I 1971 / 72 er bl.a. Grisemonumentet udstillet på Outsider udstillingen, på Louisianaog i 1974 vises en større anlagt retrospektiv udstilling på Tranegaarden i Gentofte

I sommeren 1995 udstilles 4-5 skulpturer på Befrielses udstillingen på Statens Museum for Kunst

Bortset fra sidst nævnte udstilling har det ikke (så vidt mig bekendt).... været muligt at se Laiers kunst i København i næsten fyrre år ...Og,,,, efter Brobys død i 1987 , er det derudover begrænset,,,,, hvad muligheder der overhovedet har været for,,,,, at orientere sig i disse ting i København.

Da jeg i midtfirserne søgte billedmateriale om Laier i København fandtes et sådant materiale således ikke..... Hverken på museernes arkiver eller på Kunstakademiets bibliotek .

Det ser jeg som udtryk for en ” catch 22 ” problematik ... Når der ikke er adgang til originalværker og ikke adgang til billeder af dem, skrives der ikke om det .

Og er der ikke skrevet om det, eksisterer det ikkeog bliver ikke tilgængeligt.

Og med den udvikling der er nu eksisterer et værk kun hvis det er på net .

Altså må jeg konstatereat kunstens følgeindustriheller i daghar været i stand til at samle dette materiale op.

Nu har Zven Balslev og Claus Ejner hentet et udvalg af Laiers skulpturer til KBH ... Den vinkel der er lagt ...her er portræt af berømte mænd .. Valgt ud af de rækker af portrætter der ses i kælderens i Hjallerup .

I disse værker, arbejder Laier med medie billedet som begreb..... Her udtrykt i billeder, af berømt heder .

Set på den baggrund kan kælderens i Hjallerup bl.a ses ...som en parallelsamling til de historiske portrætter... der ses på Frederiksborg slot.

Derudover findes en del portræt maleri af f.eks Niels Bohr , Kaj Munk , Frederik den 9 og den daværende kronprinsesse Margrethe .

Alt set fra Hjallerup....., og som jeg ser det et billede af sin tid og den tids medie virkelighed.... Det er f.eks bemærkelsesværdigtat Churchill er den berømt heder, der er portrætteret flest gange ... Som han fyldte i sin tid , og set som begreb Og her kan Laiers metode sammenlignes med Andy Warhol.... der også ser på sin tids berømt heder.... som ikoner.

Og Laier har brugt sit ler og cement og Warhol bruger de medier han har adgang til...., da han fortolker sine medie personer , i tresserne. Og her mødes disse kunstnere i.... at de begge arbejder efter præsident Kennedy

Her (på udstillingen konfrontationer) kan ses portrætter af bl.a Roosevelt og af Ghandi , Stalin , Hitler , Christian den 10 og selvfølgeligChurchill. Og det er bemærkelsesværdigt.... at en forholdsvis stor del

af de her udstillede arbejder..... er så gamle , at de var med på udstillingen i Den Frie Udstillings bygning i 1938 .. Senere i det kunstneriske forløb ... i tresserne ... hvor Laier rammer de firs..., blir han mere kraftig i sin form og mere stor i slaget .

Det er bemærkelsesværdigt, at det udvalg af cementskulpturer der vises her ... er mænd..... Det er der dækning for i samlingen..... Jeg ser det som udtryk for at Laier lever i en tid hvor mediebilledet er domineret af mænd ...

Blandt undtagelserne kan ses portrætter af forfatteren Selma Lagerlöf , svømmeren Jenny Kammergaard og Dronning Alexandrine .. Og selvfølgelig en længere række sarte portrætter i ler og cement af hustruen Mette Marie Men det er anden historie .. som jeg vil springe over nu

Bare lige fortælle, at man kan bestille billetter på net og komme ind i huset i Hjallerup i denne sommer <http://www.pastor-laier.com/>

Og at der også vil blive udstillet skulpturer af Laier på Læsø Kunsthø i en periode i denne sommer

Om udstillingen konfrontationer

<http://denfrie.dk/portfolio-item/konfrontation/>

Den Fries Hjemmeside

<http://denfrie.dk/>

Om Laier , faktaoplysninger

[http://www.denstoredanske.dk/Dansk Biografisk Leksikon/Kirke og tro/Pr%C3%A6st/Anton Laier](http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Kirke_og_tro/Pr%C3%A6st/Anton_Laier)

Som det er .. er det mest fyldige materiale om Laierkunst .. på min hjemmeside

<http://www.gormspaabaek.dk/laier28.htm>

Materiale om det seminar hvor jeg holder oplæg på torsdag .. Det vil i sin grundsubstans være bygget på ovenstående tekst

http://www.kunsten.nu/artikler/artikel.php?den+frie+udstillingsbygning+seminar+kunsten+f%C3%B8r+og+nu+-+dialog+og+refleksioner+konfrontation+claus+ejner+zven+balslevs&utm_source=KUNSTEN.NU+nyhedsbrev&utm_campaign=cb01eb113c-uge_23_03_06_2013&utm_medium=email&utm_term=0_d80ebf2ae6-cb01eb113c-200626377